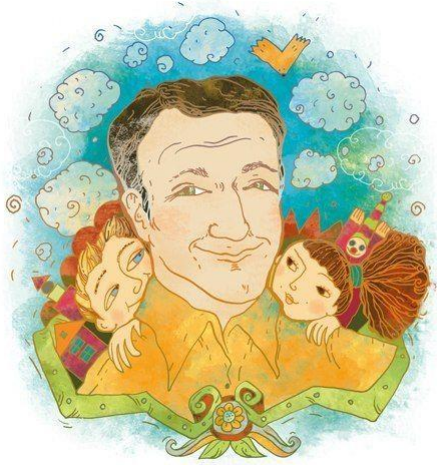

*Департамент культури, молоді та спорту
Чернігівської обласної державної адміністрації*

**КЗ „Чернігівська обласна бібліотека для дітей”
Чернігівської обласної ради**

«Планета казок Джанні Родарі»

*(Методичні поради до 100-річчя від дня народження
італійського письменника Джанні Родарі)*

Чернігів – 2020

УДК 821.1311.09 (Родарі) (072)

П 37

Планета казок Джанні Родарі: методичні поради до 100-річчя від дня народження італійського письменника Джанні Родарі/ КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»; комп. верстка, набір та оформ. О. Дорохова. – Чернігів, 2020. – 21 с.

Методичні поради присвячені 100-річчю від дня народження відомого італійського дитячого письменника Джанні Родарі. У них розповідається про життєвий та творчий шлях казкаря, а також подаються розробки заходів, які популяризують його твори.

Видання адресоване працівникам дитячих бібліотек, батькам, педагогам.

Комп'ютерну верстку, набір та оформлення

підготувала: **О.Дорохова**

Редактор: **Г.Вечерська**

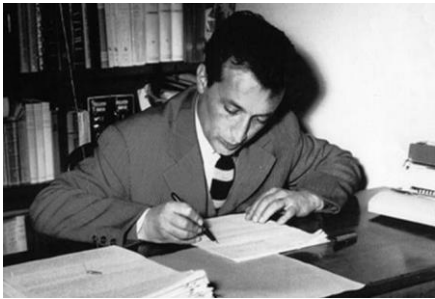
Відповідальна за випуск: **Т. Клюй**

Зам. № 1

Твори Джанні Родарі завоювали серця дітей усього світу. На думку письменника, книги та іграшки, повинні в цікавій формі навчити дитину основним життєвим принципам. Такими і намагався зробити свої твори Джанні Родарі для дітей: яскравими, животрепетними, повчальними.

Джанні Франческо Родарі народився 23 жовтня 1920 року в містечку Оменья (Північна Італія) у родині пекаря.

Батько помер, коли хлопчику виповнилося лише дев'ять років і для сім'ї настали важкі часи. Родині довелося переїхати в Варце, де легше було знайти роботу і мати влаштувалася служаницею в багатий дім. Хлопчик

ріс жвавим і веселим, понад усе любив книжки. За характером Джанні був дуже вразливим і всім серцем сприймав несправедливість.

Мати, прагнучи дати синові освіту, влаштувала його на повне утримання в духовну семінарію. Але священником юнак не став. Спочатку він вчителював, даючи приватні уроки, потім перейшов в початкову школу. І тут вперше розкрився унікальний талант Родарі – його рідкісний дар спілкування з дітьми – розповідати про складне просто, з вигадкою, складати на ходу всілякі небилиці, які не мають прямого відношення до уроку, але які пробуджують фантазію дітей.

Вчителювання перервала війна: Джанні Родарі йде воювати з фашистами в ряди Опору і в 1944 році вступає в члени італійської комуністичної партії. Після війни він стає журналістом, його матеріали на тему виховання і дитячої психології, бесіди з батьками і педагогами друкуються в газетах Мілана та Риму.

Із роботою в газеті італійських комуністів „Уніта” („Єднання”) пов’язане народження Джанні Родарі як дитячого поета і письменника. Одного разу головний редактор, в порядку партійного доручення, запропонував молодому журналістові організувати на сторінках газети веселий куточок для дітей італійських робітників.

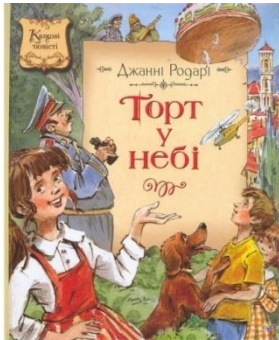
У заснованому в 1948 році „Куточку для малят” майбутній письменник почав друкувати вірші для дітей трудової Італії, близькі за формою до дитячого фольклору.

„Куточок для малят” мав великий успіх. Захоплені читачі буквально засипали газету листами. Родарі запросили в столичну редакцію „Уніта” і запропонували створити додаток до газети – щотижневий дитячий журнал „Піоньєре”. Саме тут, на його сторінках, вперше була надрукована повість-казка „Пригоди Цибуліно” (1951).

Джанні Родарі дав нове життя самому жанру літературної казки. Він невимушено приніс у казку сучасне життя з його незвичними для казки проблемами.

Кожна з книг Джанні Родарі сповнена глибоких думок, які разом з грою входять в свідомість дітей. Саме

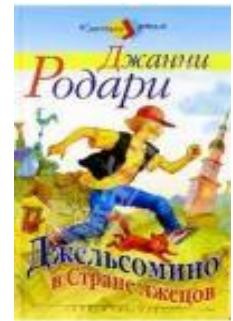

діти були головними слухачами автора, після реакції яких, він приймав рішення про публікацію книги або про подальшу роботу над помилками.

Діти усього світу знають і люблять твори Джанні Родарі: „Книга філастроке ”(1950), „Книга веселих віршів ”(1950), „Пригоди Цибуліно ”(1951), „Подорож Голубої Стріли ”(1954), „Джельсоміно в Країні брехунів”(1958), „Вірші в небі і на землі”(1960), „Казки по телефону ”(1962), „Торт у небі ”(1966), „Граматика фантазії ”(1973) тощо.

Особливе значення має книга Джанні Родарі „Граматика фантазії. Введення в мистецтво придумування історій”, про яку письменник, як сам він зізнався, мріяв більше тридцяти років. Автор вчить дорослих грати з дітьми – фантазувати, придумувати, складати.

Літературна доля Джанні Родарі парадоксальна. На батьківщині письменника, в Італії, недооцінювали значення літератури для дітей взагалі і творчості Родарі зокрема. Його вірші та казки отримали широке визнання дітей і дорослих в 1950-х роках за кордоном і тільки потім на батьківщині. Починаючи з 60-х років виходять збірки його казок та віршів, його перекладають на різні мови – повільно, але неухильно утверджується слава Джанні Родарі як дитячого письменника.

В 1970 році до немалого подиву всієї Італії йому присуджується найпочесніша нагорода в галузі дитячої літератури – Міжнародна премія імені Г.-К. Андерсена.

Джанні Родарі – талановитий письменник, якого знають і люблять у всьому світі, прожив лише 60 років. 14 квітня 1980 року після невдалої операції, Джанні Родарі несподівано помер. Телеграму із співчуттям його сім'ї прислав сам президент Італії.

Ім'ям письменника названо астероїд 2703 Родарі, відкритий в 1979 році.

Українською мовою твори Джанні Родарі перекладали А.Іллічевський, І.Корунець, І.Дзюба, А. Собуцький, М. Лукаш, І. Труш.

Казки Джанні Родарі не втратять популярності і через сто років. Діти як завжди з задоволенням читатимуть і слухатимуть їх на ніч. Тому що в них завжди перемагає добро, а справедливість обов'язково торжествує. А добрих героїв завжди більше, аніж злих.

Бібліографія

- Збірка «Книжка веселих віршів» (Il libro delle filastrocche, 1950)
- «Порада піонеру», (Il manuale del Pionere, 1951)
- «Пригоди Цибуліно» (Il Romanzo di Cipollino, 1951; Le avventure di Cipollino y 1957)
- Збірка віршів «Поїзд віршів» (Il treno delle filastrocche, 1952)
- «Джельсоміно в Країні брехунів» (Gelsomino nel paese dei bugiardi, 1959)
- Збірка «Вірші в небі і на землі» (Filastrocche in cielo e in terra, 1960)
- Збірка «Казки по телефону» (Favole al telefono, 1960)
- «Джип в телевізорі» (Gip nel televisore, 1962)
- «Планета новорічних ялинок» (Il pianeta degli alberi di Natale, 1962)
- «Подорож Блакитної Стріли» (La freccia azzurra, 1964)
- «Які бувають помилки» (Il libro degli errori, Torino, Einaudi, 1964)
- Збірка «Торт у небі» (La Torta in cielo, 1966)
- «Як подорожував Джованніно на ім'я Нероба» (I viaggi di Giovannino Perdigiorno, 1973)
- «Граматика фантазії» (La Grammatica della fantasia, 1973)
- «Жив-був двічі барон Ламберто» (C'era due volte il barone Lamberto, 1978)
- «Бродяги» (Piccoli vagabondi, 1981)

WEB-БІБЛІОГРАФІЯ

Джанні Родарі [Електронний ресурс] // Вікіпедія : [веб-сайт]. – Режим доступу :

[https://uk.wikipedia.org/wiki/Джанні Родарі](https://uk.wikipedia.org/wiki/Джанні_Родарі). –

Заголовок з екрану.

Родарі, Джанні [Електронний ресурс] // Зарубіжна література : [веб-сайт]. – Режим доступу:

<http://www.zarlit.com/biography/rodari.html>. –

Заголовок з екрану.

Джанні Родарі [Електронний ресурс] // Український центр : [веб-сайт]. – Режим доступу :

<http://www.ukrcenter.com/Література/42831/Джанні-Родарі/Біографія>. – Заголовок з екрану.

«Вправи від Джанні Родарі: грай, фантазуй та розвивай уяву» (Із книги «Грамматика фантазії»)

Вправа 1. Оживіть слова!

Загадайте два протилежні та зовсім непов'язані між собою слова. Наприклад, «праска» і «кавун». А тепер починаймо «вичавлювати» з цих слів якомога більше цікавинок та поєднань – для початку їх можна провідміняти разом, а потім із отриманих пар скласти цілі історії або навіть вірші (і зовсім неважливо, якщо вони будуть трішки дивними та неправдоподібними).

Вправа 2. Що було б, якби...?

А тепер дайте волю вашій фантазії – і на складання запитань, і на розгорнуті відповіді. Що було б, якби собаки вміли літати? Що було б, якби море пчихало? Що було б, якби до вас завітали слони на сніданок? Що було б, якби всі футболки перетворилися на книги? «Прищеплюючи смак до вигадки та примножуючи способи вигадкування історій, ми допомагаємо дітям

проникати в дійсність через вікно, минаючи двері. Раз це цікавіше, значить, – корисніше».

Вправа 3. Неслухняний префікс

Ця гра дозволить нам повігадувати безліч нових слів із незвичними значеннями. Можна взяти префікс «між» і пододавати його до всіх слів без розбору. От ми й отримаємо «міжкрісло» – це, мабуть, такий пристрій, на якому завжди будеш сидіти у першому ряді, адже він просувається вперед між усіма кріслами. А ще можна створити «нешафу», яка випльовує всі речі, котрі хтось намагається в неї покласти, «нецукерку», що на смак гірка і зовсім не розсмоктується – з неї ліпше будувати будинки, ніж їсти. І ще багато-багато дивинок. Упевнена, ви вигадаете багато надзвичайного.

Вправа 4. Гра з дитинства

Згадайте гру, в яку ви стовідсотково грали у дитинстві. Потрібно взяти лист паперу і по черзі написати на ньому відповіді на запитання: Хто це був? Де він знаходився? Що робив чи сказав? Що зробили чи сказали люди? Чим усе закінчилося? Але кожну відповідь потрібно загортати так, щоби той, хто відповідає на наступне запитання, не міг побачити її. Наприкінці гри

розкриваємо листок і читаємо всі відповіді – може вийти повне безглуздя, а може і фантастична історія.

Вправа 5. Казки!

Ох, як багато можна з ними зробити! Перемістити дію казки в зовсім інший для неї час – у сучасність, або ж, навпаки, у давнину. Алладін на своєму килимі літав би швидше за всі літаки у 21 столітті? А якщо змінити ролі? Білосніжка натрапила на сімох гномів і тепер вони разом грабують будинки, а бідолага-мачуха ніяк не може їх зупинити. Можна змінити навіть матеріал, з якого створений герой! Бо, якщо колобка зліпили з глини, то лисиця не зможе його з'їсти, не зламавши собі всі зуби!

Вправа 6. Помилка в диктанті – ідея нової історії

Неправильно написане слово може мати дуже смішне значення (ви ж гарантовано його придумаете?) і про нього можна скласти цікавезну історію. Так, діти точно запам'ятають, як писати правильно, а, крім того, неабияк розважаться. Але це зовсім не означає, що можна не звертати уваги на правила і робити море помилок заради фантастичних історій.

Вправа 7. Щось невідоме у давно знайомій казці

Для виконання цієї вправи потрібно згадати улюблену казку й обрати з неї 5 слів, які найповніше її характеризують. Наприклад – русалка, море, королівський тризуб, втрачений голос, принц. А шостим словом вгадайте щось, що взагалі не стосується цієї казки. Наприклад, нехай це буде слово «ніндзя». А тепер вашій дитині потрібно скласти казку, використовуючи всі ці слова. Чи рятували ніндзя Русалоньку від злої відьми? А, можливо, вони працювали охоронцями у принца? Або ж вони злі та саме з ними відьма заодно? Упевнена, ви вгадаєте безліч незвичних історій!

«Казки без підказки»

*Літературна гра для учнів 1-4 класів
за казками Джанні Родарі*

Обладнання. Ігрове поле, фішки, гральний кубик.

Правила гри.

У грі можуть брати участь 4-6 дітей. Мета гри – дістатися до фінішу, пересуваючи свою фішку на стільки клітинок ігрового поля, скільки випаде крапинок на кубіку. Якщо гравець потрапляє на клітинку із картинкою (клітинка синього кольору – запитання по повісті-казці «Подорож Голубої Стріли»; червона

клітинка – по повісті-казці «Пригоди Цибуліно»; зелена клітинка – по казці «Планета Новорічних Ялинок»; помаранчева клітинка – по повісті «Джельсоміно у Країні Брехунів»), він повинен відповісти на питання: якщо відповідь вірна – має право одного чи двох додаткових ходів, якщо невірна – пропускає хід.

Питання до гри.

1. Як Цибуліно вперше переміг синьйора Помідора?

(Заставив його плакати).

3. Хто з пасажирів Голубої Стріли загинув під снігом?

(Генерал).

6. Як називали у Країні Брехунів хліб? (Чорнило).

8. Яке свято постійно відзначалося на Планеті Новорічних Ялинок? (Різдво).

(Додатковий хід у випадку вірної відповіді)

11. За допомогою якого предмета Франко спілкувався з людьми, які не сплять вночі? (Телефон, який намалював Чорний Олівець).

15. Хто намалював Шкандибчику четверту лапу? (Баноніто)

17. Де ховався Цибуліно і його друзі після того, як втекли із замкового підземелля? (У печері).

20. Як звали собаку містера Моркоу? (Шукай). **(Два додаткових ходи у випадку вірної відповіді)**

24. Який викуп віддала Фея Індіанцям? (Список дітей).

27. Ким був у минулому король Джакомоне? (Піратом).

31. Як називалася Земля на Планеті Новорічних Ялинок? (Серена)

33. Хто знайшов Жовту Канарку? (Нічний сторож)
(Додатковий хід у випадку вірної відповіді)

35. Чим пригостили головного героя на планеті Новорічних Ялинок?

(Залізним біфштексом)

38. Хто не зважав на закони Країни Брехунів?

(Птахи і риби).

41. З якою метою Голуба Стріла вирушила у подорож? (Розшукати Франческо).

44. Скільки цеглин назбирав за усе життя кум Гарбуз? (118). (Два додаткових ходи у випадку вірної відповіді)

47. Хто порадив іграшкам вирушити до Франческо на Голубій Стрілі? (Песик Курдуплик)

50. За що посадили до в'язниці художника Баноніто? (За відмову малювати гармати) (Додатковий хід у випадку вірної відповіді)

54. У якому місті жив Марко? (Рим)

56. Хто став старостою села після перемоги Цибуліно та його друзів? (Майстер Виноградника)

59. Хто першим покинув іграшковий поїзд? (Жовтий Ведмедик)

«Весела подорож з Джанні Родарі»

Інтелектуальна гра для читачів-учнів 5-7 класів

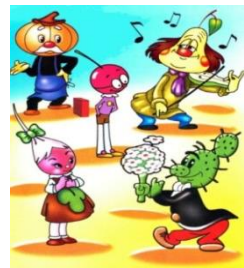
Умови гри:

У грі можуть брати участь три команди по три гравця, яким надається на вибір три різні доріжки: зелена, жовта і червона. Зелена доріжка складається із чотирьох етапів, на ній двічі можна відповісти неправильно, жовта – із трьох, але неправильно відповісти можна тільки один раз, червона – із двох, але помилитися не можна. За правильну відповідь на запитання учасникові вручається орден. Гравець, який помилився, має право зіграти бліц, відповівши на два запитання ва-банк, але в цьому випадку він виходить з гри до кінця етапу до підбиття підсумків. Оцінює відповіді журі із трьох суддів. У наступний тур виходять ті, хто має найбільшу кількість орденів. У фіналі беруть участь три гравця. За підсумками фіналу підраховується загальна кількість орденів.

Перша трійка

Зелена доріжка

- Ким у дитинстві мріяв стати Джанні Родарі? (*Художником*)
- Скільки братів було у письменника? (*Два*)
- Як називаються найкоротші казки Родарі? (*«Казки по телефону»*)
- Чого боялися жителі країни масляних чоловічків? (*Сонця, розтанути*)

Жовта доріжка

- Назвіть повне ім'я Джанні Родарі. (*Джованні Франческо*)
- Якою була перша професія письменника? (*Вчитель*)
- У якому фільмі письменник зіграв самого себе? (*«Чіполіно»*)

Червона доріжка

- Яку найвищу літературну нагороду отримав Джанні Родарі? (*Літературну премію імені Г.-К. Андерсена*)
- Як називається єдина книжка для дорослих, яку написав Родарі? (*«Грамматика фантазії»*)

Друга трійка

Зелена доріжка

- Яка країна є батьківщиною Джанні Родарі? (*Італія*)
- Ким був батько письменника? (*Пекарем*)
- Як звали батька Цибуліно? (*Цибулоне*)
- Кого поселив Помідор у будиночку Кума Гарбуза? (*Пса Гавкуна*)

Жовта доріжка

- Що було спільного у автора «Пригод Цибуліно» та його героя – професора Груші? (*Обидва грали на скрипці*)

- Хто з героїв Джанні Родарі потрапив у телевизор? (*Джін*)
- Де жила хвалькувата миша? (*У бібліотеці*)

Червона доріжка

- Назвіть першу книгу Джанні Родарі? (*«Книга веселих віршів»*)
- Яке слово в перекладі з італійської мови означає цибулю? (*Чіполло*)

Третя трійка

Зелена доріжка

- Яка казка Джанні Родарі є найпопулярнішою? (*«Пригоди Цибуліно»*)
- Коли відбулася подорож Голубої Стріли? (*У новорічну ніч*)
- Як називалася газета у Країні Брехунів? (*«Витончений брехун»*)
- Яке місто купив перукар - герой «Казок по телефону»? (*Стокгольм*)

Жовта доріжка

- Як звали останнього короля королівства Ненажеранії? (*Ненажера Дев'ятий на прізвисько Сталева Щелепа*)
- Який герой Джанні Родарі розповідав казки по телефону? (*Коммівоаяжер Б'янкі*)
- Що винайшов Марко, щоб вгамувати архіпсів? (*Архімаслак*)

Червона доріжка

- Як називалася газета, де почав працювати Джанні Родарі? («Уніто»)
- Назвіть композитора – автора балету «Чіполіно»? (Карен Хачатурян)

Фінал

Зелена доріжка

- Як з італійської мови перекладається ім'я Джельсоміно? (Жасмин)
- Що викликало паніку у місті Трулло? (Торт у небі)
- У якому місті був побудований палац із морозива? (У Болоньї)
- Скільки будиночків стояло у Собачому селищі? (Дев'яносто дев'ять)

Жовта доріжка

- Назвіть режисера – автора фільмів за казками Джанні Родарі? (Тамара Лісіціан)
- Кому письменник присвятив казку «Джельсоміно в Країні Брехунів»? (Доньці Паолі та всім іншим дітям)
- У якому творі Джанні Родарі описав власне дитинство? («Подорож Голубої Стріли»)

Червона доріжка

- Хто переклав на українську «Цибуліно» Джанні Родарі? (*Анатолій Іллічевський, 1961*)
- У якому українському місті відбувалися зйомки фільму про Джельсоміно? (*Львів*)

Бліц-турнір

Впізнай героя:

- Герой, який зруйнував палац за допомогою голосу (*Джельсоміно, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).
- Іграшка, яка соромилася своєї зовнішності (*Капітан Півбороди, «Подорож Голубої Стріли»*).
- Хлопчик в окулярах, якого ніхто не любив; він мав тільки одного друга (*Вишенька, «Пригоди Цибуліно»*).
- Цей персонаж прославився тим, що з'їв корону з кутого заліза (*Ненажера Сьомий, прозваний «А ще що?»*, *«Казки по телефону»*).
- Він був густо-червоного чи навіть бордового кольору і мав лише три лапи (*Кіт Шкандибчик, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).
- Ненажера, проте крихітка доброти залишилася і в його серці (*Барон Апельсин, «Пригоди Цибуліно»*).
- Герой, який ріс, коли сидів (*Бенвутто, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).
- Із іграшкового став справжнім і знайшов друга (*Пес Курдуплик, «Подорож Голубої Стріли»*).

- Героїня, яка дуже любила котів і хотіла, щоб вони нявчали (*Тітка Кукурудза, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).
- Хоробрий, кмітливий, ніколи не плаче (*Цибуліно, «Пригоди Цибуліно»*).
- Героїня, яка завжди і всюди падала, а також любила купатися в морі та мріяла стати морською зіркою (*Аліса Падальниця, «Казки по телефону»*).
- Робив добро ціною власного життя (*Бенвутто, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).
- Герой, який одне ім'я покинув, а другого ще не знайшов (*Капітан Паулюс, «Планета Новорічних Ялинок»*).
- Мріяв отримати великі гроші за доноси, а в результаті збожеволів (*Калімеро, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).
- Увесь час зітхав, але свою мрію здійснив (*Кум Гарбуз, «Пригоди Цибуліно»*).
- Героїня з «кінським хвостом» на потилиці (*Ромолетта, «Джельсоміно у Країні Брехунів»*).

«Планета казок Джанні Родарі»

*(Методичні поради до 100-річчя
від дня народження італійського дитячого
письменника Джанні Родарі)*

Комп'ютерну верстку, набір та оформлення
підготувала: О.Дорохова
Редактор: Г.Вечерська
Відповідальна за випуск: Т.М.Клюй

КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»
14032, м.Чернігів, вул. Рокосовського, 22-А
Тел.95-19-45, 95-18-62
<http://ostrovskogo.com.ua>
mail:ostrovskogo@online.ua